

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI

STUDII BIBLICE
(curriculum diferențiat)

CLASELE A XI-A – A XII-A

Filiera vocațională, profil teologic
Specializarea: Teologie reformat

Aprobat prin ordinul ministrului
Nr. /

București, 2008

NOTA DE PREZENTARE

Obiectivul general al disciplinei *Studii biblice* constă în formarea personalității în concordanță cu valorile creștine, prin integrarea cunoștințelor adecvate și structurarea unei sistem de atitudini moral-creștine prin aplicarea învățăturii de credință în viața proprie și a comunității. Elevul, prin studiu, ajunge la acel grad de identificare, care îi permite, să accepte textul biblic, nu ca pe o creație a unei ere îndepărtate, ci ca un text viu, plin de actualitate și putere, care propagă valori perene, care vor acționa atât în viața lui, cât și în societate.

Prin cunoștințele, atitudinile și valorile promovate, disciplina contribuie la formarea competențelor cheie stabilite la nivelul Comisiei Europene, cu precădere la formarea celor care vizează domeniile: a învăța să înveți, competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice și „sensibilitate la cultură”. Contribuția disciplinei *Studii biblice* la aceste domenii este prezentată detaliat astfel:

- **a învăța să înveți**

abilități: manifestarea autonomiei, a perseverenței și a disciplinei în procesul de învățare, reflecția critică asupra diferitelor aspecte ale învățării, din perspectiva propriei identități religioase și a atitudinii ecumenice;

atitudini: aprecierea pozitivă a învățării și a importanței acesteia pentru dezvoltarea proprie; adaptabilitate și flexibilitate în raportarea la cele învățate; automotivație și inițiativă în procesul de învățare; dorință de dezvoltare și perfecționare permanentă;

- **competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice**

- cunoștințe: informații despre propria credință și despre alte credințe și convingeri; cunoștințe referitoare la principalele evenimente din istoria Bisericii; noțiuni referitoare la atitudini și comportamente creștine în relația cu aproapele și în raportarea la comunitate; modele biblice de comportament și de viață;

- abilități: asumarea și susținerea propriei identități religioase; integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor; respectarea opiniilor și a comportamentelor semenilor; eliminarea din comportament a oricărei forme de violență pe criterii religioase; medierea situațiilor conflictuale care pot apărea la nivelul comunității;

- atitudini: înțelegerea diferențelor dintre valorile specifice diferitelor religii; respectul față de cei de alte credințe și convingeri; responsabilitate în raport cu propriul comportament; acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității; implicarea în viața comunității;

- **„sensibilitate la cultură”**

- cunoștințe: contribuția religiei la cultura și civilizația universală (istorie, limbă, literatură, artă, civilizație etc.);
- abilități: analizarea, compararea și dezbateră vizând rolul religiei în cultura universală;
- atitudini: asumarea propriei identități religioase și manifestarea respectului pentru alte credințe; manifestarea unor atitudini pozitive față de formele de expresie culturală.

Disciplina *Studii biblice* face parte din aria curriculară "Om și societate" și i se alocă 2 ore pe săptămână în *curriculumul diferențiat* pentru filiera vocațională, profil teologic, specializare: teologie reformată.

Programa școlară de *Studii biblice* este structurată pe următoarele componente:

- competențe generale – comune pentru toate programele școlare
- valori și atitudini
- competențe specifice asociate cu conținuturi;
- conținuturi ale învățării;
- sugestii metodologice.

COMPETENȚE GENERALE

1. **A slujii pe Dumnezeu, în așa fel, ca în activitatea pentru aproapele, în toate situațiile să devină ajutor conform învățăturii Evangheliei.**
2. **În realitatea istorică și socială dată, în toate situațiile, să găsească modul adecvat, creștinesc de acțiune.**
3. **Credința bazată pe Evanghelie să determine toate acțiunile sale în familie, în comunitate și în societate.**
4. **Să se recunoască ca individualitate prin credința sa. Având conștiința identității personale și a valorilor proprii, să accepte și să respecte altruitatea, ca și clemența Domnului.**
5. **Să-și asume realizarea îndemnului la misiune. Să îndeplinească prin aceasta misiune, slujba vieții sale, chemarea lui de creștin.**

VALORI ȘI ATITUDINI

A. Istoria Bisericii

1. Să realizeze că singurul Domn al Istoriei Bisericii este Dumnezeu și că momentele rușinoase ale acestei istorii își au originea în interpretarea greșită a Cuvântului sau din lipsa de umilință a omului față de voința lui Dumnezeu. Să realizeze că istoria Bisericii este istoria interpretării Cuvântului lui Dumnezeu.
2. Să mărturisească, că Dumnezeu reînnoiește prin clemența Sa pe Biserică, lumea și propriul Său popor, cu toate păcatele și rătăcirile lor.
3. Să înțeleagă că evenimentele din Istoria Bisericii reprezintă o rezervă bogată de experiență valorificabilă astăzi, evenimente ale căror consecințe pozitive sau negative trebuie să fie semnale de ale căror mesaj trebuie să ne folosim.
4. Să fie conștient de faptul, că istoria bisericii va continua până la revenirea lui Iisus Hristos printre noi.

B. Catehism

1. Să recunoască și să aprecieze dublul sens de orientare al catehismului: în primul rând, explică conceptul de credință a confesiunii sale Reformate, iar în al doilea rând, față de celelalte confesiuni, clarifică conceptele sale de credință
2. Să nu supraestimeze valoarea catehismelor, dar să fie capabil să o verifice în lumina Sfintei Scripturi. Trebuie să înțeleagă că, precum catehismele, și el trebuie să facă dovada credinței sale.
3. Să devină tolerant față de credința altora, răspunsurile la propriile sale întrebări despre credință să le caute în Sfânta Scriptură .
4. Să aprecieze, și să se folosească de valoarea catehismelor, chiar dacă în problemele de esență ale credinței nu pot înlocui Biblia, totuși pentru creștin reprezintă un sistem de valori verificate, care îi stau la dispoziție și îi oferă explicații și protecție.

CLASA A XI-A

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. A slujii pe Dumnezeu, în așa fel, ca în activitatea pentru aproapele, în toate situațiile să devină ajutor conform învățăturii Evangheliei.

Competențe specifice	Conținuturi
1. 1. Să argumenteze că în istoria Bisericii se reflectă voința de mântuire a omului de către Dumnezeu.	<ul style="list-style-type: none">• Apariția Bisericii• Prigonirea sistematică a creștinilor• Reforma și contrareforma• Responsabilitatea socială creștină
1. 2. Răspunsurile la întrebările vieții sale să le caute în mesajul evangheliei, concretizat în confesiuni	<ul style="list-style-type: none">• Cateh. Heid. 1 și 2: unica consolare• Mântuirea din clemență
1. 3. Să fie capabil să facă distincție între valorile vremelnice și cele perene	<ul style="list-style-type: none">• Sinodurile ecumenice• Ereziile și disputele în sânul Bisericii• Formarea istorică a confesiilor

2. În realitatea istorică și socială dată, în toate situațiile, să găsească modul adecvat, creștinesc de acțiune.

Competențe specifice	Conținuturi
2. 1. În oglinda faptelor istorice să recunoască și să descopere voința eternă a Domnului de a susține și de a reînnoi Biserica Sa	<ul style="list-style-type: none">• Patristica• Comunitățile monahale• Antereforma• Umanismul și renașterea
2. 2. Să-și dezvolte viziunea creștină proprie asupra vieții utilizând experiența istorică și sistemele de valori verificate, reprezentate de confesiuni.	<ul style="list-style-type: none">• Teologia scolastică• Devotio moderna• Cateh. Heid. 23-58: Confesiunea Apostolică

3. Credința bazată pe Evanghelie să determine toate acțiunile sale în familie, în comunitate și în societate.

Competențe specifice	Conținuturi
3. 1. Concluziile istoriei și învățăturile confesiilor să-l ajute în a-și forma un propriu sistem de valori, aplicabile în viața cotidiană	<ul style="list-style-type: none">• Sf. Augustin• Cateh. Heid. 86: despre recunoștință
3. 2. Atitudinile sale să fie caracterizate de toleranță, stimă, empatie și dorință de a ajuta semenul.	<ul style="list-style-type: none">• Mișcările eretice și incviziția• Umanismul creștin

4. Să se recunoască ca individualitate prin credința sa. Având conștiința identității personale și a valorilor proprii, să accepte și să respecte altruitatea, ca și clemența Domnului.

Competențe specifice	Conținuturi
4. 1. Să înțeleagă realitatea faptelor sociale și de gândire ale prezentului prin studierea istoriei, găsindu-și locul și rolul personal în acest ansamblu.	<ul style="list-style-type: none">• Stat și biserică• Dezvoltare urbană și universități• Creștinismul și alte culturi

4. 2. Să înțeleagă importanța în dezvoltarea identității personale a explicațiilor Catehismului în așa fel încât acestea să devină fundamentul vieții sale	<ul style="list-style-type: none"> ● Cateh. Heid. 4; 92-115: Legea lui Dumnezeu
--	--

5. Să-și asume realizarea îndemnului la misiune. Să împlinească prin această misiune, slujba vieții sale, chemarea lui de creștin.

Competențe specifice	Conținuturi
5. 1. Să recunoască și să înțeleagă, că valoarea vieții este dată de perceperea ei ca o chemare.	<ul style="list-style-type: none"> ● Răspândirea creștinismului ● Jan Hus ● Cateh.Heid. 32: de ce te numești creștin?
5. 2. Să participe activ la formarea societății creștine moderne într-o lume secularizată.	<ul style="list-style-type: none"> ● Cateh.Heid. 65-85: despre sfințenii

UNITĂȚI DE CONȚINUT

A. ISTORIA BISERICII REFORMATE

1. Palestina de dinaintea creștinismului

- Promisiuni mesiatice
- Mesianismul politic
- Situația evreilor întorși din captivitate
- Răscoala macabeilor
- Perioada hasmoneilor

2. Creștinism iudaic și păgân

- Apariția Bisericii
- Creștinii iudaici
- Creștinism iudaic în afara Palestinei
- Răspândirea creștinismului între păgâni

3. Începuturile prigonirii creștinilor

- Creștinii și statul roman
- Creștinismul ca religie universală
- Prigonirea sistematică a creștinilor
- Organizația Bisericii
- Erezii

4. De la prigonire la obligare

- Sfârșitul prigonirilor
- Lupte în sânul Bisericii (arienii, donatiștii)
- Creștinismul ca religie de stat
- Biserica și stat

5. Evoluția învățăturii creștine în antichitate

- Confesiunea Bisericii timpurii
- Învățătura Bisericii
- Disputele despre Sfânta Treime
- Disputele cristologice

6. Teologii și literatura Bisericii timpurii
 - Apologetii
 - Patristica
 - Sfinții părinți
 - Sf. Augustin
7. Evoluția diferită a Estului și a Vestului
 - Centre bisericești importante
 - Papalitatea
 - Papii de seamă ai antichității: Grigore și Leo
8. Conviețuirea creștinismului vestic cu păgânii
 - Politica bisericească din Est
 - Popoarele migratoare și căderea Imperiului Roman
 - Regatele barbare și creștinismul
9. Biserica estică în evul mediu
 - Evoluția învățăturii Bisericii în Est
 - Iconoclastul
 - Misiune în rândul slavilor
 - Dezvoltarea islamului
 - Marea schismă
10. Comunități monahale în Est și Vest
 - Viața monahală
 - Egipt
 - Asia Mică
 - Țara Galilor și Irlanda
 - Prosperarea comunităților monahale din Vest
11. Relația stat-biserică în Evul Mediu
 - Prima etapă a luptei pentru investitură
 - Papa Inocențiu al III-lea, simbolul puterii lumești a papalității
 - Sfârșitul luptei pentru investitură
12. Mișcarea de reformă din Cluny și efectele acesteia. Cruciadele
 - Importanța și efectele mișcării din Cluny
 - Cruciadele (1096-1204)
13. Dezvoltarea orașelor și apariția universităților
 - Dezvoltarea urbană medievală
 - Fondarea primelor universități
14. Noi comunități monahale în secolele XI-XIII.
 - Antecedente
 - Cisterții
 - Ordinele cavalierești
 - Ordinele cerșetore

15. Mișcările eretice și Incviziția

- Antecedente
- Albigenșii
- Valdenșii
- Incviziția

16. Teologia scolastică

- Formarea scolasticii
- Scolastica timpurie: Boetius, Berengar de Tours
- Marii scolastici: Anselm, Abelard
- Tomas de Aquino

17. Devotio moderna

- „Noua evlavie”
- Geert Grote
- Răspândirea „evlaviei noi” în Europa
- Tomas Kempis și devotio moderna

18. Biserica și alte culturi în Evul Mediu

- Iudaismul medieval
- Cultura arabă medievală
- Filosofia arabă și iudaică medievală
- Cavaleri și trubaduri

19. Schisma din Vest

- Antecedentele schismei
- Papalitatea din Avignon
- Schisma vestică: papalitatea dublă – triplă
- Sinodurile reformatoare

20. Premergătorii Reformei

- Nevoia de reforme
- John Wyclif
- Jan Hus
- Războiul husit

21. Umanismul și renașterea

- Întoarcerea la rădăcini
- Papalitatea perioadei Renașterii
- Umanismul creștin

B. CATEHISM

22. Cunoașterea de sine

- Sunt creștin – protestant – reformat
- Semne și simboluri creștine, protestante și reformat

23. Confesiile Bisericii Reformate

- Confesia Helvetică II. Și Catehismul de la Heidelberg
- Prezentare istorică

24. Ce cred despre... (Cat.Heid. 1-9)

- Om
- Natură
- Păcat
- Mântuire
- Iertarea păcatelor

25. Ce cred despre... (Cat.Heid. 10-14 și 26-28)

- Dumnezeu Tatăl
- Dumnezeuul drept
- Dumnezeuul iertător

26. Ce cred despre... (Cat.Heid. 15-18 și 29-34)

- Isus Fiul lui Dumnezeu
- Isus, ca Hristos
- Isus, ca Domn
- Funcția triplă a lui Isus

27. Ce cred despre... (Cat.Heid. 24-25 și 53)

- Duhul Sfânt
- Sfânta Treime

28. Ce cred despre... (Cat.Heid. 54-55 și 92-115)

- Biserică
- Legea lui Dumnezeu

29. Ce cred despre...(Cat.Heid. 65-85)

- Sfințenii
- Confirmație

30. Ce cred despre... (Cat.Heid. 45-52 și 56-58)

- Înviere și viața veșnică

31. Ce cred despre...(Cat.Heid. 20-21, 60-64 și 86-91)

- Îndreptățire prin fapte
- Rolul facerii de bine
- Îndreptățire din clemență, prin credință

32. Ce cred despre rugăciune (Cat.Heid. 116-129)

33. Ce cred despre...

- Idoli
- Superstiții
- Soartă
- Noroc

34. Ce cred despre...

- Sfinți
- Îngeri
- OZN-uri și viața în afara Terrei

35. Ce cred despre...

- Anticrist
- Sfârșitul lumii
- Judecata de apoi

36. Ce cred despre...

- Autenticitatea Sfintei Scripturi și a Confesiilor

C. BIBLIOGRAFIE COMPLEMENTARA

1. Tőkész László – Tóth Kása István: Egyháztörténelem (Istoria Bisericii)
2. Heidelbergi Káté (Catehismul de Heidelberg)
3. II. Helvét Hitvallás (Confesia Helvetica II)
4. Bibliai lexikon I-II (Dictionar biblic)
5. Bibliai nevek és fogalmak (Nume și noțiuni biblice)
6. Cseri Kálmán: Református hitünk (Credința reformată)
7. Varga László: Istenismeret (Cunoașterea lui Dumnezeu)
8. Török István: Dogmatika (Dogmatica)
9. Werner Gitt: Gyakran feltett kérdések (Întrebări frecvente)
10. Kálvin J. :Institutio
11. W. Verboom/H.Veldhuizen: Hisszük és valljuk (Credem și propovăduim)

CLASA A XII-A
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. A slujii pe Dumnezeu, în așa fel, ca în activitatea pentru aproapele, în toate situațiile să devină ajutor conform învățăturii Evangheliei.

Competențe specifice	Conținuturi
1. 1. Să argumenteze, că în istoria Bisericii se reflectă voința de mântuire a omului de către Dumnezeu.	<ul style="list-style-type: none"> • Ungurii și creștinismul • Martin Luther • Jean Calvin • Reforma la maghiari
1. 2. Să recunoască nevoia controlului critic și a revizuirii continue a ideilor proprii	<ul style="list-style-type: none"> • Secularizarea Bisericii vestice • Reînnoirea bisericii catolice • Pietismul
1. 3. Să fie capabil să facă distincție între valorile vremelnice și cele perene	<ul style="list-style-type: none"> • Iluminismul radical • Liberalismul • Teologia neoreformatoare

2. În realitatea istorică și socială dată, în toate situațiile, să găsească modul adecvat, creștinesc de acțiune.

Competențe specifice	Conținuturi
2. 1. În oglinda faptelor istorice să recunoască și să descopere voința eternă a Domnului de a susține și de a reînnoi Biserica Sa.	<ul style="list-style-type: none"> • Structuri bisericești • Comunitățile monahale • Antereforma • Umanismul și renașterea
2. 2. Să-și dezvolte viziunea creștină proprie asupra vieții utilizând experiența istorică	<ul style="list-style-type: none"> • Ramurile auxiliare ale Reformei • Reformatorii maghiari • Confesii și sinoduri maghiare

3. Credința bazată pe Evanghelie să determine toate acțiunile sale în familie, în comunitate și în societate.

Competențe specifice	Conținuturi
3. 1. Să recunoască și să accepte comunitatea bisericească ca pe o familie, conformându-se obligațiilor și drepturilor ce decurg din aceasta, considerând ca o lărgire și împlinire a libertăților sale personale.	<ul style="list-style-type: none"> • Protestantism și cultură • Ordinul de Toleranță • Evanghelia socială
3. 2. Să argumenteze cu credință, delimitându-se de propaganda sectelor, a înlocuitorilor de religii, a pseudo-religiilor, care au o influență negativă asupra vieții spirituale a individului și a societății	<ul style="list-style-type: none"> • Huldrych Zwingli • Iluminismul protestant • Separarea bisericilor protestante

4. Să se recunoască ca individualitate prin credința sa. Având conștiința identității personale și a valorilor proprii, să accepte și să respecte altruitatea, ca și clemența Domnului.

Competențe specifice	Conținuturi
----------------------	-------------

4. 1. Să înțeleagă realitatea faptelor sociale și de gândire ale prezentului prin studierea istoriei, găsindu-și locul și rolul personal în acest ansamblu.	<ul style="list-style-type: none"> • Politica bisericească a domnitorilor Ardealului și a Habsburgilor • Biserica în perioada schismei vestice • Creștinismul și alte culturi
4. 2. Să înțeleagă importanța în dezvoltarea identității personale a toleranței față de alte confesiuni, cu păstrarea atașamentului necondiționat față de valorile propriei credințe	<ul style="list-style-type: none"> • Toleranța confesională din Ardeal • Protestanții ardeleni și Biserica Ortodoxă

5. Să-și asume realizarea îndemnului la misiune. Să împlinească prin această misiune, slujba vieții sale, chemarea lui de creștin.

Competențe specifice	Conținuturi
5. 1. Să ia atitudine activă împotriva lipsei de interes și a indifferenței, dușmani de temut ai vieții creștine.	<ul style="list-style-type: none"> • Albert Schweitzer • Al II-lea Sinod de la Vatican • Biserica Reformată după al II-lea război mondial
5. 2. Să participe activ la formarea societății creștine moderne într-o lume secularizată.	<ul style="list-style-type: none"> • Mișcarea ecumenică

UNITĂȚI DE CONȚINUT

A. ISTORIA BISERICII REFORMATE

1. Ungurii și creștinismul
 - Viața religioasă a ungarilor înaintea sosirii lor în bazinul carpatic
 - Ungurii și islamul
 - Activitatea lui Metod
 - Influența Constantinopolului
 - Influența creștinismului vestic
2. Crearea structurilor bisericești ungare în timpul regelui Istvan
 - Creștinismul de dinaintea lui Istvan
 - Regatul creștin
 - Structuri bisericești în formare
3. Biserica în Ungaria secolelor XI-XIII.
 - Viața bisericească în secolele XI și XII
 - Politica bisericească a regilor Sf. Laszlo și Kalman
4. Cultura creștină maghiară
 - Conducerea bisericii catolice
 - Ordine monahale
 - Locuri de pelerinaj
 - Biserică și societate

5. Biserica în perioada schismei vestice
 - Secularizarea Bisericii
 - Sigismund de Luxembourg și sinodul de la Konstanz
 - Războiul husit și răscoale țărănești
 - Religiozitatea populară
6. Martin Luther
 - Viața lui Martin Luther
 - Criza Bisericii și cele 95 de teze
 - Consecințele tezelor lui Luther
 - Protestul de la Speyer și colocviul de la Marburg
 - Adunarea imperială de la Augsburg
7. Hulrych Zwingli
 - Viața lui Zwingli
 - Activitatea lui din Glaruss și Maria Einsiedeln
 - Perioada activității lui la Zurich
 - Întărirea Reformei germano-elvețiene
8. Jean Calvin
 - Geneva anterioară lui Calvin
 - Viața și activitatea lui Calvin
 - Prima perioadă de la Geneva și activitatea din Strassbourg
 - A doua perioadă a lui Calvin la Geneva
9. Ramurile auxiliare ale Reformei
 - Anglicanii
 - Anabapțiștii
 - Mennonii
 - Antitrinitarienii
10. Contrareforma
 - Nevoia reînnoirii catolicismului
 - Sinodul de la Trident
 - Ignățiu Loyola
 - Iezuiții
11. Reforma la maghiari până în anul 1541
 - Situația generală a Ungariei
 - Reforma înainte de bătălia de la Mohacs
 - Începuturile Reformei în Transilvania
 - Expansiunea Reformei după bătălia de la Mohacs
12. Reformatorii maghiari
 - Devai Biro Matyas, Lutherul maghiarilor
 - Szegedi Kis Istvan
 - Heltai Gaspar
 - Meliusz Juhasz Peter

13. Separarea bisericilor protestante în Transilvania și în Ungaria

- Lutheranii sași și maghiari
- Formarea Bisericii Reformate
- Formarea Bisericii Unitariene
- Pacea confesională din Ardeal

14. Confesii, sinoduri și canoane bisericești maghiare

15. Protestantism și cultură

- Cărți și tipărituri
- Școli populare
- Colegii
- Studii în străinătate

16. Lutheranii din Europa

- Pacea de la Augsburg, anul 1555
- Formula Concordiae
- Războiul de 30 de ani
- Pacea de la Westfalia

17. Contrareforma în Europa de Vest

- Elveția
- Franța
- Olanda

18. Contrareforma în Anglia și Suedia

- Anglia în a doua jumătate a secolului XVI.
- Revoluția civilă engleză și Biserica
- Scoția și Suedia

19. Contrareforma în Ungaria și în Transilvania

- Perioada lui Ferdinand I.
- Politica bisericească a lui Rudolf I. și Bathori
- Activitatea iezuiților în Ungaria și Transilvania
- Pacea confesională a lui Bocskai

20. De la pacea de la Viena la pacea de la Satu Mare

- Politica bisericească de după pacea de la Viena
- Gabriel Bethlen și bisericile vremii
- Regnarea lui Lipot I. și „deceniul de doliu”
- Pacea de la Satu Mare

21. Politica bisericească a principilor Transilvaniei

- Perioada familiei Bathori (1571-1604)
- De la Bocskai la Gyorgy Rakoczi I.
- Biserica reformată în perioada de aur a Transilvaniei

22. Biserica catolică de după Trident

- Biserică și politică
 - Tendințe de reînnoire
 - Ianseismul
 - Rolul iezuiților
23. Dezvoltarea ortodoxismului estic până în secolul XVIII.
- Protestanții ardeleni și ortodoxismul
 - Biserica Ortodoxă Rusă
 - Biserica Ortodoxă Română
 - Ortodoxia română în principatul Transilvaniei
24. Pietismul
- Pietismul elvețian, olandez și englez
 - Pietismul german
 - Philip Jakob Spener
 - August Herman Francke
 - Nikolaus Ludwig von Zinzendorf
25. Biserica în America
- Referințele bisericești ale Războiului de Independență
 - Protestanții americani
 - Separarea bisericii de stat
26. Iluminismul în biserica catolică
- Definirea iluminismului
 - Papalitatea în epoca iluminismului
 - Țările catolice
 - Răspunsuri catolice la iluminism
27. Iluminismul în Europa
- Științele naturii și filozofia
 - Iluminismul radical
 - Impacturi sociale
 - Credința înlocuită de știință și morală
28. Formarea în America a ideii de responsabilitate socială creștină
- Evanghelia economiei
 - Evanghelia socială
 - Teologia lui W. Rauschenbusch
29. Biserica romano-catolică în sec. XIX.
- De la revoluția franceză la Napoleon
 - Liberalismul
 - Întărirea puterii papale
 - Primul sinod de la Vatican (1869-1870)
30. Protestantismului maghiar de sub Carol al III.-lea și Maria Thereza
- Adunarea națională din 1712
 - Carolina Resolutio I.

- Politica bisericească a Mariei Thereza
 - Situația bisericilor protestante
31. Politica bisericească a lui Iosif al II-lea
- Iosif al II-lea ca regent
 - Ordinul de Toleranță
 - Iosefinismul
 - Bisericile protestante sub Iosif al II-lea
32. Teologia protestantă a sec. XVIII.
- Influența pietismului
 - Iluminismul protestant
 - Curente teologice protestante
33. Biserica catolică în sec. XX.
- Papii novatori
 - Al II-lea Sinod de la Vatican și influența acesteia
 - Catolicismul de după Sinodul de la Vatican
34. Mișcarea ecumenică
- Începuturile mișcării ecumenice
 - „Viață și muncă”
 - „Credință și organizare bisericească”
 - Consiliul Mondial al Bisericilor
35. Teologia protestantă din prima parte a sec. XX.
- Albert Schweitzer
 - Karl Barth
 - Influența majoră a teologiei neoreformatoare
36. Bisericile reformate de după al II-lea război mondial
- Asociația Mondială a Bisericilor Reformate
 - Tendințe de unificare în America
 - Reformații în lume

B. BIBLIOGRAFIE COMPLEMENTARA

1. Tőkéczkí László – Tóth Kása István: Egyháztörténelem (Istoria Bisericii)
2. Péter Miklós: Egyháztörténelem (Istoria Bisericii)

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse în programa școlară de *Studii biblice – cultul reformat* pentru clasele a XI-a și a XII-a sunt structurate pe domeniul tematic Istoria bisericii reformate.

Acest domeniu permite aprofundarea cunoștințelor asimilate în anii anteriori prin prelucrări concentrice.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- accentuarea caracterului pragmatic, prin centrarea pe dezvoltarea de atitudini și de comportamente;
- referirea la aspecte actuale din viața personală și din viața comunității;
- corelarea cunoștințelor cu cele dobândite la alte discipline de învățământ, mai ales la nivelul ariei curriculare "Om și societate" (Istorie, Geografie, Logică, Filozofie) și disciplinele de specialitate din Curriculumul diferențiat al Liceelor Teologice Reformate.

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care permite profesorului libertatea de opțiuni în maniera de abordare a unei lecții. Construirea demersului didactic trebuie realizată în concordanță cu competențele specifice și trebuie să respecte structura internă a temelor, precum și particularitățile clasei și ale elevilor.

Se recomandă utilizarea unor activități de învățare precum:

- dialogul, dezbaterile pe teme diferite;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- problematizarea unor aspecte (referitoare la creație, la relația har-libertate etc.);
- implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața comunității;
- argumentarea biblică;
- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații sau pentru documentarea pe o temă dată.

În cadrul orei de *Studii biblice – cultul reformat*, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul motivării elevului pentru aplicarea în practică a învățăturilor legate de spiritualitatea creștină. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația spirituală, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.